Nr 63. ROK 1834. PONIEDZIAŁEK 17 MARCA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Prenumerata kwartalna w raz z Rozmaitościami kosztuje Złp. 12. miesięczna Złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Gertrudy P.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Bronisław błogosł:

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE
Barometr zredukowany na 0° Reaumura.

Dzien godzina	Barometr na O0 Ω,	Therm:	Higro-metr	Wiatr	Stan Atmosf.	UWAGI.
7 27	,, 5. 773	— 1,9	—4,8	Pn. Zachodni słaby	Pochmurno	w nocy Snieg
12	,, 5. 543	+ 2,3	4 5	Zachodni średni	,, ,,	Snieg
16 3	,, 4 . 580	+ 2,0	4 5	Pł. zachodni mocny	,, ,,	
9	,, 1, 761	+ 0,2	2,3	,, ,,	,, ,,	Snieg [illegible] he pł zacho

Część Urzędowa.

ZAPOZEW EDYKALNY.

Zofia Paszczyńska, lat 27 mająca, stanu wolnego katoliczka, włościanka z Gminy Dobiesławic powiatu Szkalbmierskiego, Województwa Krakowskiego, o zbrodnią morderstwa obwiniona na teraz zbiegła i przed ręką sprawiedliwości ukrywająca się, lubo badaną będąc summarycznie dobrowolnie przyznała, że dnia 5 Sierpnia 1832 r. Cecylją Wojtasikowę, za to iż ją z matką swą przed ludźmi szkalowała wyprowadziwszy podstępnie w las pod pozorem zbierania grzybów zamordowała przez duszenie rękami za gardło, kiedy przecież przywodzi, iż odchodząc od niej z lasu uważała, że taż jeszcze trochę zjewała, i że żadnych więcéj środków do pozbawienia jéj życia nie używała, a zzeznań świadków pod przysięgą badanych, tudzież z protokółu obdukcji sądowéj wykrytym zostało, iż obwiniona nie z przyczyny szkalowania jéj, ale z powodu stósunków miłosnych, między rzeczoną ś. p. Cecylją Wojtasikową Józefem Pietrasem i nią jako rywalką pochodzących, zupełnie ją zamordowała, że w ciągu wykonywania zbrodni téj pogryzła jéj palec i że usta jéj ziemią jako też liściami zapchła; — przeto sąd policji poprawczéj wydziału Jędrzejowskiego zapozywając powtórnie niniejszym edyktem obwinioną Zofią Paszczyńską, nakazuje jéj, aby w ciągu dni sześćdziesiąciu tu stawiła się dla dania odpowiedzi na takowe obwinienie, gdyż po bezskutecznem upłynieniu terminu tego, za zupełnie przyznającą się do zbrodni questionis uważaną i zaoczne osądzoną zostanie.

Chęciny 14 Lutego 1834 r.

Sędzia prezyd: (podp.)
Jorkowski. Z.

Za zgodność
Librowski. S. T. W. M. K.

Ceny bydła i trzody na targach za Nową Bramą i Mikołajską fortką sprzedawanego.

Dnia 14 Marca 1834.

Wół ważący funtów 500, płacony był po złp: 183; krowa średnia karmna po złp: 58; cielę średnie po złp: 7 gr. 26. wieprz średni karmny po złp: 54; chudy po złp: 30.

Przekonali się o powyższych cenach i orginał jak zwykle podpisali.

Peszke,— Nasturkiewicz
WW. G. VII. i VIII. M. Krakowa.
Golembiowski komm:

Część Nieurzędowa.

KRAKÓW.

Redakcya Gazety Krakowskiej *zawiadamia swych czytelników, a mianowicie zagranicą zamieszkałych, którzy życzą sobie i naprzyszłość bydź zamieszczonemi w liczbie abbonentów na* Gazetę Krakowską, *aby wcze*

tniej na pocztamtach prenumerowali, gdyż opóźnienia sami sobie winę przypiszą, nie otrzymawszy wszystkich numerów gazety, jak to już zdarzenie miało miejsce w kwartale bieżącym. Prenumerata kwartalna na Gazetę *wraz z* Rozmaitościami *wynosi, jak dotąd, Złp.* 12. *Abonujący* Rozmaitości *oddzielnie, złp.* 3 *zapłaci; Numera* Rozmaitości, *których prenumeratorowie, dla spóźnienia* się *nie otrzymali, niebawnie będą mieli doręczone.*

— JX. Teodor Kiliński, znany z prac literackich, przeniósł się do Poznania, gdzie w grono tamecznych kanonikóó przyjęty został.

POLSKA.

Z Warszawy 10 *Marca.*

W sali posiedzeń banku polskiego odbędzie się w d. 13 b. m. zaczynając od 9 z rana publiczne włożenie do kul numerów obligacyi udziałowych, z tych Seryi, które jako należące do szczegółowego losowania wyciągnięte zostały. Samo zaś szczegółowe losowanie tych obligacyi rozpocznie się w d. 15 b. m. o godz. 9 z rana w témże samém miejscu.

Onegdaj odebrano tu list z kantonu w Chinach, datowany d. 21 Października roku zeszłego; szedł zatem połpięta miesiąca, co jest nadzwyczajnie prędko. Ciekawe są szczegóły które ten list obejmuje o handlu chińskim; naród ten ma pod tym względem wiele podobieństwa z naszemi żydami. Rozeszła się tam była pogloska o ustawie przywileju kompanji indyiskiej, i wielkie zrobiła wrażenie; w porcie tamecznym znajdowało się najwięcej okrętów amerykańskich, i wiele ich jeszcze się spodziewano. *(D. P.)*

ROSSJA.

Petersburg 28 *Lutego*

Podług doniesień z Ukrainy, panuje tam głód wielki. N. Cesarz kazał między najuboższych mieszkańców po 20 funtów mąki na jednę osobę miesięcznie wydzielać, a w miastach gubernjalnych przedaje się zboże po zniżonych cenach, Niemniéj należyte staranie łożone jest o zapasy do przyszłego wysiewu. Ceny zboża są pomimo tego jeszcze bardzo wysokie Czetwert mąki kosztuje 30 rub. assygnacyjnych a transport jednego czetwerta na 150 do 200 wiorst wynosi do 9 rubli. Funt mięsa wołowego kosztował dawniej 2 kopijki, teraz kosztuje 20 kopijek. Najdotkliwszą zaś klęską jest brak bydła, do uprawy roli potrzebnego. *(G. C. W.)*

AUSTRJA.

Z Wiednia 25 *Lutego.*

Oestreichischer Beorbachter powiada: »Dziennik *Tribune* z d. 12 lutego, umieścił obszerny artykuł zbijający twierdzenie pana Royer-Collard: jakoby zaprowadzeniu rzeczypospolitéj we Francji, dawni i teraźniejsi republikanie stali na przeszkodzie. — Przeciwko temu twierdzeniu powstaje w cierpkich wyrazach urzędowy dziennik republikański i mówi: »Cóż stoi rzeczypospolitéj na przeszkodzie? Republikanie, przeszłość? Czyliż to oni stworzyli wypadki; nie musieliż znosić je raczéj? Możnaż przy takich wypadkach za nic ważyć tych wszystkich, którzy niepokój i zaburzenia w kraju wzniecają; tych, którzy w potajemnych związkach i klubach przeciwko rewolucji sprzysięgają się,... ktorzy w okropném przesileniu w jakiem się rzecz-pospolita znajdowała, tajne porozumienia z władzą królewską utrzymywali, a dotkliwe walki z zagranicą, utrudniali przez niemniéj dotkliwą walkę namiętności wewnątrz kraju? etc. — Bezwątpienia, odgrywały w téj walce wyżéj wymienione żywioły, taką samą rolę, jak we wszystkich gwałtownych zmianach krajowych. Nie okazujeż się z tych faktów, przeciwko którym Tribune powstaje, że nie można przypuszczać żadnego rządu pod warunkami przeciwko jego życiu wymierzonemi; że tak rzeczpospotita jak monarchja utrzymać się nie potrafią tam, gdzie istną tajne stowarzyszenia, a konspiracje wszelkiego rodzaju są eierpiane lub bezkarnie uchodzą; że nareszcie pod takiemi przypuczczeniami wszelka forma rządu przed nieograniczoną anarchją ustępować musi? — Z artykułu dziennika Tribune, da się jeszcze wywieśdź to logiczne następstwo, iż gdyby kiedy stronnictwo republikańskie przewagę we Francji odniosło, pierwszym przez nie użytym środkiem, byłoby zniesienie klubów i bezwzględne przytłumienie wszelkich przeciwko nowemu rządowi wymierzonych spisków. Jeżeli przeciwko takiemu postąpieniu nie można nic powiedzieć zapatrując się na niego ze stanowiska, utrzymanie rzeczypospolitéj na celu mającego, słuszność wymaga, ażeby i rządom monarchicznym nie zaprzeczano użycia środków ich bespieczeń

stwo i utrzymanie zapewniających. Wątpiemy ażeby Tribune znalazła się gotową do pochwalenia téj zasady w samém jéj użyciu!»

Słychać że Cesarz Imci, odbędzie téj wiosny podróż po krajach swoich.

Niektóre gazety głoszą już szczegóły prawa o wolności druku, które na kongresie wiedeńskim miały bydź uchwalone. Podług nich, prawo względem obrazy majestatu, będzie wzięte dosłownie z dawnego prawa rzymskiego; na niektóre przekroczenia prassy drukarskiéj, kara śmierci jest ustanowiona; wyrokowania w téj mierze już nie do pojedynczych krajów, ale do najwyższego sądu związkowego należeć będzie, i t. p. Są to wszystko gadaniny i wnioski nie wszędzie wiarę znajdujące. (*G. C. W.*)

PRUSSY.

Z Berlina 28 Lutego.

J. K. M. xże Oranji, wyjechał z dostojnym synem swoim do Hagi.

FRANCJA

Paryż 1 Marca.

Wypadek który spotkał ministra wojny, niezdaje się bydź wielkiej wagi, czynności albowiem do kommissyi jego budżetu jedynie do poniedziałku odłożonemi zostały.

Wczoraj w sądzie przysięgłych odbywał się process p. Cabeta. Ulice prowadzące do domu sprawiedliwości osadzone były mnóstwem straży policyjnej, przytém rozstawiono znaczne oddziały wojska po ulicach bocznych, patrole przechodziły tu i owdzie. Sala zapełnioną była widzami; w liczbie których najznakomitsze nawet osoby widzieć się dawały, a w szczególności deputowani Dupont de l'Eure, Berard, Arago, Lafitte, Garnier, Pagés, Jerzy Lafayette, Legendre d'Argenson, de Ludre, Puyraveau, Mauguin, Jenerał Bertrand i wielu innych. Prezes zapowiedział, iż przy najmniejszym zamięszaniu spokojności w sali sądowéj słuchaczom ustąpić każe. Pierwszy artykuł w skutek którego P. Cabet oskarżonym został, w gazecie Papuleire z 12 Stycznia był umieszczony pod tytułem: »*Rzeczpospolita i Izba deputowanych.*« — W tym artykule utrzymywał pan Cabet, iż Ludwik Filip postawił się na czele wspomnionej kontrarewolucji przeciw rewolucji lipcowéj, usilując jedynie zająć miejsce Karola X. w systemacie europejskim i aliansie świętego przymierza dla tego też Filip jedynie takich ludzi do siebie powołał, jakiemi są Panowie Giuzotowie, Brogliowie Tallejrandowie, słowem prawdziwych ludzi z Restauracji. Ludwik Filip jedynie przez 219 deputowanych i 84 parów na króla wybranym został; narodu zgoła oto nie pytano. Od téj pory król Ludwik statecznie opierał się wszelkim instytucyom wolności usiłował zatrzymać płacę dla obierających po 300, a dla departamentów po 1000 franków; zgadzał się na dziedzictwo izby parów i t. p. Ażeby system takowy tryumfować mógł, starano się obywateli zapomocą przekupstwa gróźb i oszucaństwa pomiędzy sobą różnić. Zaprowadzono najniegodziwsze gwałty jako n. p. stan oblężenia, nieprawne trybunały i t. p. Wszystko to rozjątrzyło mężów lipcowych do najwyższego stopnia i rzeczpospolitę wywołó. Kto kolwiek zatém monarchją utrzymywać pragnie, winien radzić królowi, aby systemat swój całkiem odmienił. W artykule tym wspomina dalej P. Cabet o pogwałceniach konstytucji o samowolności obchodzenia się z xiężną Berry i t. p. kończy nareście utrzymując, iż rzeczpospolita wszędzie się wznosi, a nawet na trybunie w izbie.«

Drugi artykuł z gazety 19 stycznia, nosi napis: Przestępstwa króla Filipa przeciw ludzkości«. Pan Cabet cierpką daje tutaj naganę Ludwikowi Filipowi za jego obejście się z polakami przypisuje to bojaźni Rossyi i cały systemat króla wystawia w tym artykule jako nieprzyjazny dla narodu. Utrzymuje że król tak z francuzami obchodzić się pragnął jak Ferdynand VII. z Hiszpanami a Don Miguel z portugalczykami.

P. Persil usiłował dowieść fałsz i występność obu tych artykułów, coby też bez wielkiej wymowy nie trudną mu było.— P. Garnier Pagés w mowie swojéj bronił p. Cabeta. Obwiniał on p. Persila za to iż on całą oppozycją oskarża i swój polityczny widok tym samym systematem trwogi wesprzéć usiłuje, który przeciwnikowi swemu zarzuca. Utrzymywał pan Garnier iż nie jest żadnym występkiem, upominać króla aby się strzegł tego systematu, który dlań zgubę przynieść może.

Owe prawa wyłączeń gwałty i odwlekania rzetelnéj sprawiedliwości, są ciężkiemi względem narodu i konstytucyi przewinieniami. — P. Cabet wyraził to z energją: Wszakż

nietylko zato kary godnym się nie staje, ale owszem pochwały jest godzien. P. Garnier zakończył mowę swoją następującym sposobem: »My sami pokazujemy królowi prawdziwe środki jakiemi od zguby niezawodnej ratować się może. Jeżeli panowie chcecie prawa wyłączeń stanowić, jakeście to uczynili, musicie te prawa karabinami wspierać. Uskarżanie się iż systemat wasz z systematem restauracyi porównywamy?! Zdanie takie ubliżałoby restauracji, która nigdy jak WPanowie prawa wyłączeń przeciwko stowarzyszeniom nie stanowiła.«— Prezydent ostrzegł p. Garnier iż on od rzeczy odstępuje.— Pan Garnier wszakże odpowiedział, iż kiedy oskarzenie jest polityczne, i obrona także polityczną bydź musi.« Pan Persil w odpowiedzi swojéj żal wynurzył iż prawo przeciwko assocjacjom przed 18 miesięcy pierwéj przedstawionem niebyło. Dla rządu prawo to jest kwestją życia lub śmierci; albo tę prawą rozwiązanemi bydź muszą albo monarchja Ludwika Filipa upaśdź powinna. Walczyliśmy przeciw Karolowi X. potrafiemy i przeciw Rzplitej walczyć, jeżeli już tak bydź musi. Nazakończenie P. Cabet, przemówił do sędziów i przysięgłych, Prawo przeciwko publicznym wywoływaczóm dla tego tylko jest postanowionem, ażeby populaire utlumieć, ważną albo wiem jest mowa jego przez nią naród rzetelnie o prawach, korzyściach swoich nauczonym został. Muszę polityczne wiary mojéj wyznanie złożyć. Nie rewolucji ale przewagi praw narodu ja życzę. Przenoszę ja spokojne a trwałe przekonanie myśli gdyby nawet jeszcze przez lat 10 na niebezpieczeństwo narażonem ono było nad tę zawsze gwałtowną walkę która sprawie narodu zgubną bydź może. Jeżeli rząd ostać się nie zdoła bez zniszczenia assocyacyj, tem gorzéj dla niego. Każdy albowiem gwałtowny środek liczbę ich powiększy tylko. Ja w tenczas na rzecz-pospolitą się zgodzę, kiedy naród na nią przystanie. W przeciwnym razie wyrzekam się mojéj wiary. W Lipcu 1830 r. oświadczyłem się przeciw rzeczypospolitéj, przekładałem bowiem rządne królestwo, jakie nam obiecanem było, nad nieporządną, dziką rzeczpospolitę, która dopiero kształcić się miała. Miałem w tenczas sposobność słyszeć z ust Xcia Orleanu (Ludwika Filipa), jak on uroczyście zapewniał iż nic nieprzyjmie jak tylko to co od narodu tego w porządku na radę zebranego, odbierze. W tenczas to słowa republikavskie monarchji były wyrzeczone. Jeżeli drudzy przyrzeczeń tych niepamiętają, ja jeden pamiętam je, to za prawo, obowiązek i dumę swoją poczytuję.« — Prezes rostrząsnął spory, sąd przysięgłych ustąpił. Po cało-godzinnéj prawie naradzie. Pan Cabeta ze względu na drugi punkt winnym ogłasza W skutek tego pan Cabet osądzony został na2letnie uwięzienie i odjęcie praw obywatelskich, a razem na zapłacenie 4000 franków kary pieniężnéj. *(G. V.)*

TURCJA.

Gazeta Lipska zawiera następujące wiadomości o teraźniejszym stanie żeglugi na morzu czarném:

»Pomimo, że w dawnych czasach i w średnich wiekach handel i żegluga na morzu czarném były bardzo ożywione i ważne, jednak kupcy europejscy od czasu bliższych stósunków Turcji z Europą roku 1451, i zaraz potém nastąpionem zdobyciu Kaffy, byli przez przeszło 400 lat zupełnie z niego wyłączeni. Dopiero r. 1774 dozwolono okrętom rossjiskim handlu na morzu czarném mocą układu w Kainardgi, a r. 1781 okrętom austrjackim. Późniéj przez pokój w Amiens, i okręta angielskie, francuzkie i inne statki handlowe otrzymały przystęp, chociaż zawsze z pewnemi ograniczeniami. Nakoniec żegluga i handel na mocy układu z Rossją z r. 1829 stał się tak wolnym, jak na morzu śródziemném.»

»Pomimo to, znajomość tych wód i brzegów jest jeszcze bardzo niedostateczną; utrzymują, iż są bardzo burzliwe i pełne mielizn i skał. Jednakże, podług wszelkiego podobieństwa, zupełnie rzecz się ma przeciwnie. Głębokość morza czarnego prawie wszędzie jest znaczna, a gdziekolwiek szukano, dno morskie składało się z piasku, skałki i muszli. Przez Bosfor bystry nurt toczy się w morze Marmora i przez Dardanelle; żegluga w górę wymaga mocnego wiatru. Obraz, który wystawiano w dawniéjszych i nowszych czasach o niebezpieczeństwie, połączonem z żeglugą na morzu czarném jest przesadzony. — Mgły i prądy nie są tu gorsze, niż na innych morzach; prócz tego mgły okazują się tylko w pewnych porach roku.» *(G. L.)*